№ 19. КИЇВ, ЖОВТЕНЬ 1949 р. РІК ВИДАННЯ IX ЦІНА 1 КРБ.

ДЕРЕШ

1939

1949

НЕ ТАК СТАЛОСЯ, ЯК ГАДАЛОСЯ...

— Гадалося, панове, що це короткочасна зустріч, а виходить, що обнялися вони навіки-вічні.

Мал. О. КОЗЮРЕНКА

Здоровенькі були!

ВІТАЛЬНИЙ ЛИСТ МОЇМ ЧИТАТЕЛЯМ І ПОЧИТАТЕЛЯМ З НАГОДИ ДЕСЯТИРІЧЧЯ ВОЗЗ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ В ЄДИНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ РАДЯНСЬКІЙ ДЕРЖАВІ

У Києві, Львові —
Пісні та оркестри...
Перчанський привіт Вам,
Брати мої, сестри!

Сьогодні в нас свято народу велике,
Той день, коли ми воззʼєднались навіки
Під прапором Сталінських світлих ідей —
І Київ старий пригорнув до грудей,

Як батько, — уперше за кілька віків —
Усіх своїх дочок і рідних синів!..
Злітають у небо пісні, як орли...
Перчанський привіт!
Здоровенькі були!

... Пройшло десять літ з того світлого часу.
І гляньте!
Між славних героїв Донбасу,
Розкинувши хвацько співучі баяни,
Шапки заломивши, ідуть галичани!
Йдуть ті, що діди їх, засмучені горем,
Колись свою долю шукали за морем.

На свято ідуть!..
Красять груди медалі...
А в Києві древнім, в Сесійному залі
Від наших сердець — Депутати народу
Вождю аплодують за щастя й свободу,
За сонце і радість народного свята!
І славлять велиного Руського брата,
Що з ним ми — завжди,
Що в Радянську родину
Прийняв він, як рідну, сестру Україну,
Що з ним ми йдемо до Комуни—мети!..
Навіки спасибі Вам,
Руські брати!

На свято ідуть — металурги, селянки,
Творці Дніпрогесу й жінки-галичанки!
Ідуть, розгорнувши знамена на сонці —
Кияни, полтавці, львів'яни, херсонці...

А я —
Як давно це вже взяв собі в звичку, —
Роблю в цих рядках
Бойову перекличку:

— Привіт, будівельники! Як ваші плани?
— На сто! А то й більш! — одвічають кияни.

— А як врожай? Рапортуй, скиртоправи!
— Добротні! І в догляді! — чути з Полтави.

— А що там у Львові? Яка в нім обнова?
— Заводи-гіганти! — лунає із Львова.

— А як там бавовна в південній сторонці?
— Біліє, мов пух! — рапортують херсонці.

— А що запорожці зготовили свято?
— Відомі... «листи запорожців»... з прокату!

Ідуть криворіжці...
Пройшли краматорці...
За ними — краса! — моряки-чорноморці!
Не йдуть, а хвилюють — засмаглі, хороші —
Аж землю метуть наутюжені «нью-роші»!

Ритмічно ідуть, як прибою вали.

— Перчанський привіт!
Здоровенькі були!
Ну, як там діла?
І рубнули матроси:
— До блиску надраяні дула і троси!
Начинено «перцем» торпеди, снаряди!
Порядок!.. товаришу Перець... Порядок!
На варті труда — і на суші, й на морі —
Сини України в несхитнім дозорі!..

— Це добре! — кажу їм. — Бо знайте, чули —
Оскалюють пащі заморські акули!

— Нехай лиш потягнуться — кричатимуть «СОС!» —
За всіх відповів чорнявий матрос.

Святкує народ!..
І від серця я рад
Приймать цей народний святковий парад.
Хлюпочуть, як море, пісні торжества!..
По радіо Київ вітає Москва!
Вітає Тбілісі, Ташкент, Ашхабад,
Вітає Уфа.
І герой-Сталінград!..

Ви чуєте, чорні вітри палять,
З ким в дружбі наших українці вої!
Ви чуєте, люті збульдожені пси:
Нам гордо дивитись — вам хнюпить носи,
Нам жить і радіти в труді, в боротьбі —
Вам нігті кусати в скаженій злобі!
Нам сніть усміхнами, бронзою чола —
Казитися вам, як сказився Форрестол!
Казіться,
І... сторч з хварочосів униз!..

Свою нам робити —
Іти в Комунізм!

...Воззʼєднана вся у радянську родину —
Іде в Комунізм і моя Україна.
Іде!
Героїчна, на друзів багата,
Лунає піснями народного свята!..

В цей день, мої друзі, від щирого серця,
Вітання Вам ще раз!

Від Вашого ПЕРЦЯ.

За роки існування радянської влади в Ізмаїльській, Закарпатській та західних областях України ліквідували неписьменність та малописьменність понад мільйон чоловік.

Мал. В. ГЛИВЕНКА

— Мені дайте якусь книжку посерйозніше, а дідусеві з бабусею — читанку. Вони лише недавно школу лікнепу закінчили.

Остап ВИШНЯ

Ілюстрації С. САМУМА

ІВАН ЯВІР

Жив та був на світі один чолов'яга.

Звали того чолов'ягу — Іван, а на прізвище він писався: Явір.

Народився Іван Явір на Львівщині, недалечко від самого міста Львова.

Де саме народився Іван Явір, достеменно ми не знаємо: може в Перемишлянах, а може біля Перемишлян, може в Раві-Руській, а може недалечко від Рави-Руської.

Народився він іще за тих часів, коли українська земля Галичина була в ярмі у Франца-Йосипа Габсбурга, апостольського цісаря й імператора, з баками.

І українська земля Буковина теж у ті часи ярмувала в того ж таки цісаря й імператора з баками, Франца-Йосипа Габсбурга.

І Закарпаттям, теж українською землею, правив той-таки Франц-Йосип Габсбург...

У панському ярмі Іван Явір народився, та так, стогнавши та кректавши, й жив.

Як уже був підріс Іван Явір та за грейцара на добу пас у пана гусята, то дуже й дуже він дивувався з того, що довкола нього коїлось.

Пана, чиї гусята пас малий Ванько Явір, звали Вільгельм Шмідт, а хлоп'ятка з дівчатками, як було його вздрять, зразу проказують:

— «Німець-перець-ковбаса...»

Потихеньку проказують, щоб бува не почув, а то битиме.

Якось він зустрів Ванька Явора, як Ванько пригнав гусята до панського двору.

— Чий ти? — спитав пан Шмідт.

— Яворів! — тремтячим голосом проказав Ванько.

— Звать як?

— Ванько!

— Ванько Яворів!? — з якимось лютим презирством перекривив Ванька пан Шмідт.— Хто тебе так прозвав?

— Тато з мамою! — проказав Ванько.

— Не Ванько ти, а Йоган! Не Явір ти, а Явірман! Он хто ти! — вдаривши стеком по халяві, промовив пан.— Мужло!

Ванько злякався, заплакав і, плачучи, прибіг додому.

— Мамо! Пан казав, що я не Ванько, а Йоган, і не Явір, а Явірман! Чому це так, мамо?

— Підростеш, узнаєш, чому це так, Ваню! — гірко промовила мама...

Ріс Ванько і весь час дивувався...

Пан німець хотів, щоб він звався не Іваном, а Йоганом, і не Явором, а Явірманом, а пан ксьондз з костьолу підкликав іноді до себе Ванька й казав йому, щоб він ходив до польського костьолу молитися богу, і що він зветься не Іван Явір, і не Йоган Явірман, а найсправжнісіньке його ім'я Ян, а на прізвище він — Яворський...

Після першої імперіалістичної війни розідралася клапітняна Австро-Угорська монархія на окремі клапті...

Опинився Іван Явір в іншій уже державі, у шляхетській Польщі..

Отут уже сильно наполягали на Івана Явора і пани, і ксьондзи, що таки ніякий він не Іван Явір, а такий уже з нього Ян Яворський, що янішого й яворськішого від нього на світі не було і нема.

— Та я ж українець! — одгукнеться було Іван Явір. — Який же з мене Ян, коли я таки найсправжнісінький Іван!

А пани йому:

— Який такий українець? Що за такі українці знайшлися?! Були колись русини чи руснаки, то таки були, а тепер і русинів із руснаками нема!.. Яка така Галичина, яка така Україна? Малопольська, прошу пана, а не Україна, і не Галичина! І не українці, а малополяки! І ти, Яне Яворський, не українець, а малополяк! Розумієш?

— Та який же я, прошу пана, малий, коли я більший за вас? Добрий мені малополяк!

Не любили польські пани таких Іванових балачок: куштував за такі балачки Іван Явір і панських канчуків, і панських криміналів.

А тут іще й свої панки та підпанки:

— Скачи, Йване, як хце пані! Кланяйся, Іване, панові, пан шеляга дасть! Он бачиш, яка в мене кам'яниця, який у мене фільварок, а й я українець! Кланяйся, Іване! Хай живе самостійна Україна!

Не дуже Іван панові кланявся, хоч було Іванові гірко: ні корівчини, ні конячини, халупка-хлівець.

Та ще велике-велике панське ярмо.

Таке ярмо, що влазив Іван Явір у нього зо всіма предками, родиною і нащадками.

Родичі Іванові жили в Буковині і в Закарпатті...

Як запанувало в Буковині румунське панство, то й собі заходилось Івана Явора та Іванових родичів на румунів перелицьовувати.

Так і в Закарпатті...

Як порядкувало там чеське панство,— то всі Яворові родичі були не хто інші, як чехи.

А як заскочили були туди мадьярські пани, так ті по-своєму хрестити почали:

— Ви й не чехи, ви й не українці. Ви — мадьяри.

А панки й тут:

— А що вам такого, хто ви? Аби гроші! Кланяйтесь панові, Іванові родичі, кланяйтесь! Хай живе самостійна Україна!

Панкам і підпанкам однаково, що їм дають: чи злота, чи лею, чи корону, чи марку, — все одно — гроші!

А Іванові Яворові та його родичам — ярмо! Тільки ярмо! А ярмо — однаково важке — і шляхетське, і румунське, і мадьярське, і німецьке, і своє українське, бо воно — панське.

* * *

Ах, як хотілося Іванові Яворові скинути ненависне, мульке і тяжке панське ярмо.

Часами гнів переповнював чашу терпіння, і він повставав проти своїх споконвічних ворогів — палахкотіли тоді панські фільварки й економії і летіли голови з цісарських намісників і шляхетських воєвод...

Та його боротьба за краще життя, за волю топилася панами в ріках крові...

Не раз в пору чорного смутку підходив Іван Явір до прикордонних річок — до Збручу, до Дністра, сходив на високі карпатські полонини і дивився на Схід, де робітники й селяни без пана та капіталіста будували нове, вільне, соціалістичне життя.

Дивився Іван Явір на Схід, слухав нових, вільних пісень, на оновленій землі співаних, прислухався до стуку молотків і сокир нового, в електричному сяйві індустріального й колгоспного будівництва, до шуму й рокоту тракторів і комбайнів на неозорих колгоспних ланах Радянської України.

Дивився, боровся і надіявся...

Надії Івана Явора справдилися...

Визволення прийшло 17 вересня 1939 року.

Радянські народи на чолі з великим руським народом, більшовицькою партією керовані, простягли братню руку поневоленим братам — західним українцям і білорусам.

Український народ возз єднаний в єдиній Українській Радянській Соціалістичній Республіці.

На рідній радянській землі, в рідній радянській хаті, став Іван Явір — Іваном Яворим — Людиною з великої літери.

Яка ж світла тепер Батьківщина у Івана Явора!

І яка вона безмежна!

Щасливий Іван Явір у єдиній, великій сім'ї вільних радянських народів.

Без пана!

Навіки-вічні!

реrес-ua.
реrес-ua.

Степан ОЛІЙНИК

Сер Макітра

Мчав Будьонний дужче вітру,
Брав на Збручі переправу!
...І петлюрівця Макітру
Занесло аж у Варшаву.

Довго там тинявсь він п'яним.
Все пророчив: «Будуть зміни!..»
І хвалився варшав'янам:
— Я єсть гетьман України!

Був в охранки шпиком ярим.
Перед паном шкірив кутні.
...Роки йшли. І незабаром
Стались зміни незабутні!

Військо волі, військо слави
Несло правду на Карпати,
Щоб з недолі і безправ'я
Українців визволяти.

Прапори вгорі палали...
В ті осінні світлі ранки
Нас до серця пригортали
Галичани й галичанки.

Мчало військо дужче вітру,
Понад Сяном, по Волині!..
І від страху пан Макітра
Опинився у Берліні.

Слав прокляття українцям,
Знов пророчив: «Будуть зміни!..»
І хвалився уже берлінцям:
—Я єсть гетьман України!

...В час війни, коли земля вся
Протистала чорній силі, —
Гер Макітра в Київ гнався
На гестапівській кобилі.

На догоду Коху-кату —
Бив людей, чинив руїни.
— Сторонись! — кричав пихато, —
Їде гетьман України!

Але «гетьман» не доїхав...
Бо фашистську чорну силу
Закрутив смертельний вихор:
Били з фронту, били з тилу!..

Скоро «гетьмана без трону»
(Не зійшли ще й гулі з лоба!) —
Нарекли в англійській зоні:
«Переміщена особа!»

Залатав штани він ззаду,
Одягнув уже циліндра...
И поволікся на пораду
Прямо в Лондон гер Макітра.

А в тім Лондоні, їй-право,
Де не ткнись — усе тумани
Там самі... «морську державу»
Продають свої «гетьмани»!

Все пронюхав достеменно:
В кого атом, в кого бази,
(З Бі-бі-сі на нас скажено,
Кажуть, гавкнув зо два рази) —

І поніс він пиху биту,
Повен люті, жовчі й піни,
На поклін до Уолл-стріту —
Битий «гетьман України».

...Дяді Саму за долари
Служить вірно волоцюга,
Тягне рвані «шаровари»
Та белькоче, мов папуга:

— Я тримаю ніс по вітру.
И це багато означає!
Бо мене вже... «сер Макітра!»,
Кожен гангстер величає!

Знов найнявся шпигувати...
Обтира притонів стіни...
І кричить на цілі Штати:
— Я єсть гетьман України!

...Ким він здохне, я не знаю,
Чи то «сером», чи то «паном».
Тільки знаю, утверждаю:
Здохне він за океаном!

АМЕРИКАНСЬКИЙ УНТЕР ПРИШИБЄЄВ

Мал. БЕ-ШІА

— Де це в законі написано, щоб народові волю давати?

АГІЙ НА ТЕБЕ, АМЕРИКО!

Мовчазний досі телефон раптом так оглушливо задзеленчав, що, здавалось, ось-ось він зірветься і піде вискоком по кімнаті.

Молодий парубійко схопив трубку.

— Черговий Старожадівської сільради Сторожинецького району Свирид Вареник слухає... Що, що? Зв'язати вас з Америкою? Та й навіщо вам з нею зв'язуватись. Сьогодні останні американці приїздять на новосілля у наш колгосп. Так, так! Одним словом, закриваємо Америку... Як хочете зняти? Ага, кінооператор! Тоді приїздіть...

Не встигли ми й рота розкрити, щоб запитати, про що йшла мова, як нам сказали:

— Дідусь, який вас цікавить, чекає. Стопроцентний американець. Недавно звідтіля.

Дідусь із заплетеними по гуцульській моді сивими кісками сидів біля нового приймача «Родина» і слухав радіопередачу. Побачивши нас, він підвівся. Привіталися.

— То вам — про Америку? — звернувся він, — це можна, — і, посмоктуючи файку, розпочав: — Я вам здалека, щоб воно було ясніше... Першим чоловіком, який поселився в Америці, був покійний мій кум Януш.

«Отаке! — подумали ми. — Дідусь дуже вільно поводиться з історією. А де ж тоді був Колумб?»

— ...Кум Януш,—продовжував дід,— збудував першу халупу, а за ним потягнулися й інші заокеанці. Поселився і я в Америці. Дичина, безлюддя...

— Безлюддя?

— Атож! Вийдеш було ввечері на вулицю — дівки не співають, хлопці не перегукуються, самі тільки жаби кумкають на дощ та за хатами дикі вепрі хропуть і рохкають.

— Тяжко кривдили нас багачі! — вів старий. — Останню шкіру лупили та в додачу бучкували... Ну, та все те минуло і не повернеться. Тепер ми моцні газди на своїй власній землі. Порадилися та й вирішили прощатися з тією остогидлою Америкою... І скажу вам правду — аж серце в мене заскакало від радощів, коли почув, як біля воріт «Леді» заіржала.

— Стійте, діду! — перебили ми його. — Хіба леді іржать?

— Чому б їм не іржати на вівсі.

Ми здивовано переглянулися. Спантеличив нас дід та й годі!

А він уже оповідав про своє прощання з Америкою:

— Глянув я востанне на той закуток та тільки і зміг сказати: «Агій на тебе, Америко! І в снах не привиджуйся нам». Тепер там — у тій Америці — сама пустка залишиться. Сьогодні звідти останні газди вирушають сюди. Ось-ось приїдуть, побачите...

— Та як же це так, діду, «сьогодні вирушають» і «ось-ось приїдуть». Що вони — літаками?

— Та чого б ото літаками. «Леді» ж, кажу, привезе в ці ось нові будинки, що нам надала Старожадівська сільська Рада.

— «Леді» привезе? Через океан?

— Та через який там океан! Звідтіль он привезе,— і дідусь, підійшовши до вікна, показав у бік верховин, що синіли вдалині.

— Он воно що! То ви, значить, про хутір розповідали?

— Про хутір...

Дідусь, нарешті, зрозумів нас, а ми його. Весело сміючись, він признався:

— Я ж то думаю, чого це ви дивитесь на мене так, наче я дивдиру наївся. Про хутір. У нас він Америкою зветься тому, що його заселили «американці», наші-таки старожадівські люди, котрі від своїх злиднів мандрували за океан на заробітки... Першим був мій кум Януш. Понесла його лиха година в ту кляту Америку, гадав доларів заробити, про краще життя мріяв. А що сталося? Повернувся звідти в три погибелі зігнутий. І відкрив ото тоді нашу Америку. Недавно я звідти вибрався, бо набридло жити в хуторській глухомані. В колгоспі живемо. Заробляємо трудодні, врожаї кохаємо, дивимося кіно, радіо слухаємо...

Надвечір ми з оператором кінохроніки дісталися до хутора.

На головній «авеню» Америки ми побачили підводу, навантажену хатнім скарбом. З боку ішов чоловік і підстьобував моторну круглобоку конячку.

— Не бий, не бий її. «Леді» так потягне. Вона і мене вивезла з оцього нещастя.

...Оператор вловив ще один цікавий кадр — останній «американець» вирушає на новосілля в колгосп «Більшовик».

Ввечері в кабінеті голови колгоспу— шум, гамір. Люди прийшли на раду, де і як вони братимуть участь у будівництві свого нового господарства. Один одному оповідали новини.

— Чули, в Америці міністр зварював.

— Форрестол?

— Еге! Скрутив в'язи з якогось там поверху.

— Дожився!

— Та вони швидко в тому вуголстрі-ті всі зварюють.

— Одне слово — Америка.

— Агій на неї!

В. РЕЧМЕДІН,
Я. ФЕЙГІН.

м. Чернівці.

СВІТЛИЙ ШЛЯХ

На Україні електрифіковано понад три тисячі сіл.

Мал. Р. **МЕЛЬНИЧУКА**

— Ну й світло ж тепер на селі. Увесь шлях до комунізму видно.

СВЯТКОВА ПОШТА ПЕРЦЯ

„ВОЖЫК"*)—„ПЕРЦЮ"

У дзень уз'яднання,
Ад шчырага сэрца,
Мы шлем пажаданне
Чытателям «Перця».
Перш-на-перш такое
Жаданне ў нас будзе,
Каб шчасце ракою
Плыло вашым людзям;
Каб вашы героі
Пасталі на вахту,
Каб больш далі ўтрое
Вуголлю і нафты;
Пшаніцы-б шумелі,
Як морскія хвалі;
Каб гралі вяселлі,
Радзіны-б гулялі.

Яшчэ і такое
У нас пажаданне:
Не дайце спакою
Людзішкам паганым.
Ці ў краме, ці ў складзе,
Ці ў ціхай арцелі.

Калі гад украдзе, —
Пячы так, каб селі
Скулянкі на целе;
Каб перцам пяклося
Да самага сэрца;
Каб слаўна жылося
Аматарам «Перця».

«ВОЖЫК».

*) «Вожык» — білоруський журнал сатири та гумору.

Фотомонтаж Юрія КОЗЮРЕНКА

Тіто, як показав судовий процес над бандою Райка в Будапешті, є ніхто інший, як сторожовий пес англо-американських паліїв війни.

МАСКУ ЗІРВАНО!

ПАН ФІАЛКА

Давно-давно тому, в роки молодості автора цих рядків, йому доводилось грати в оркестрі німого ще тоді кіно. Найколоритнішою фігурою серед членів оркестру був корнетист, названий паном Фіалкою в зв'язку з темноліловим кольором його імпозантного носа. Справжнє його прізвище мало хто знав. Відомо було тільки, що за часів Австро-Угорщини пан Фіалка був одним з китів українського націоналістичного табору й, як такий, був навіть одного разу на прийомі у Франца-Йосифа. Ніхто не знав також, чому пан Фіалка проміняв булаву політика на трубу музиканта. Одні казали, що душевну рівновагу пана Фіалки порушила смерть австро-угорської монархії, а інші, злоязикі, запевняли, що кінець його кар'єри почався в хвилину, коли було встановлено зникнення великої суми грошей з каси керованого Фіалкою банку. Пан Фіалка ніколи про це не говорив. Він взагалі нічого не говорив, крім «Добрий вечір» та «Добраніч».

Але пробила година і пан Фіалка заговорив. Це сталося в день, коли на кіноафіші з'явилися «Осінні маневри», австрійська кінокомедія про «добрий, старий Відень». Корнетист прийшов до кінотеатру задовго перед початком першого сеансу, прийшов у старосвітському каучуковому комірці й урочистому чорному сурдуті, який сягав нижче колін. Горілчаний дух, що його незмінно розсівав довкола себе пан Фіалка, уступив сьогодні місце ароматові французького коньяку.

Оркестр грав увертюру до «Легкої кавалерії» Зуппе. Корнетист не відривав захоплених очей від екрана, а коли нотні паузи дозволяли йому це, він радісно вигукував: «Піхота, їй-богу, піхота!», «Улани, їй-богу, улани!», «Жан... жандарми, їй-богу, жандарми, в пікельгаубах, великий боже!..»

По виголених щоках пана Фіалки покотилися сльози розчулення.

Нараз на екрані з'явилися австрійські драгуни, в перекинутих через плече кожушках і в касках античних героїв. Пан Фіалка ошалів. Він гукнув щосили: «Драгуни, їй-богу, цісарсько-королівські драгуни!...» І, не звертаючи вже уваги на ноти, засурмив військовий відбій:

«Іване, Іване, повертайсь у казарму!..»

За це порушення музичних правил Фіалці попало. Під час антракту він сидів перед капельмейстером і безпорадно розводив руками:

— Прошу вибачення, але я не міг... не міг стриматися! Ці мундири, ці коні, ці жандарми!.. Моя молодість стала мені перед очима... Моя молодість і найясніший пан, імператор Франц-Йосиф Перший!..

— А ви його бачили?

Лице пана Фіалки розпливлося в радісній усмішці.

— Як вас, як вас бачу тепер перед собою, пане капельмейстер!..

Захлинаючись від надміру почуттів, пан Фіалка розповів:

— Не знаю. чи вам відомо, панове й пані, що я був колись депутатом австрійського парламенту. Колись... гм! (Пан Фіалка витер сльозу). Одного разу я ввійшов у склад української депутатської делегації, яку мав прийняти покійний імператор. В прийомній ми чекали всього дві години, коли це розчинилися двері й увійшов найясніший пан. Ми оніміли від хвилювання, а старенький монарх, доброзичливо посмикуючи бакенбарду, підійшов і ласкаво нахилив до нас своє вухо. Глибоко зворушені такою ласкавістю, ми доповіли його величності про любов австрійських українців до свого монарха. Найясніший пан слухав і по-батьківському посміхався. Та тільки ми розпочали доповідати про тяжке становище цих українців, найясніший пан хитнув поблажливо головою й тихенько, приязно, ласкаво сказав: «До побачення, мої панове!..»*). Сказав і показав нам спину. Ото був монарх! Сказав лише чотири слова, а скільки в них було глибокого змісту...

Пан Фіалка похнюпив голову й заплакав на свій, по-святковому начищений, корнет.

...Минуло кілька років. Німа досі кіномуза заговорила, заспівала й заграла, пан Фіалка зник з музичного горизонту. Пірнув, як камінь у воду.

Якось у неділю ранком відбувався один з незліченних парадів війська маршала Пілсудського. На баских білих конях їхали вояки 14-го полку уланів, спеціалісти по каральних експедиціях, мучителі й кати українських селян Львівщини. Раптом за моєю спиною залунали вигуки:

— Хай живуть! Ото армія! Ото військо! Улани, їй-богу, улани! «Улані, улані, мальоване дзеці!..»

Винуватцем цих вигуків був огрядний панок у чорному старосвітському сурдуті та в чорних окулярах. Знайомий аромат, аромат суміші коньяку й часто спирту відродив у моїй пам'яті пана Фіалку. Так, це був він!

— А, як ся маєте, пане товаришу! Ви думали — капут Фіалці, а Фіалка цвіте, і як ще цвіте, дай і вам, боже, таке!..

Вражений зміною характеру пана Фіалки, який з меланхоліка перетворився на життерадісну людину, я поцікавився його новою професією. Він потягнув мене в бічну вуличку й прошепотів:

— Я — колекціонер!

— Чого?..

— Ляпасів!..

— ?!

Пан Фіалка поблажливо всміхнувся:

— Я розповім вам, але про це нікому ні слова! Надто вже багато у Львові діячів, охочих зайняти моє місце...

Пан Фіалка боязко озирнувся і півшепотом продовжував:

— Ви знаєте, прошу я вас, у нас немає більше найяснішого пана, зате є Пілсудський. Ото голова, ото маршал, ото диктатор! Свого прем'єр-міністра Складковського на п'ять кроків до себе не підпускає, а коли має на нього серце, то штурханом у долішню частину спини із сходів спускає.*) Ха-ха!.. Приблизно те саме робить генерал Складковський з своїми підлеглими. Історію з опозицією його величності — ундовськими депутатами сейму — самі знаєте: в Брестській кріпості вони тричі на день збирали ляпаси від офіцерів маршала*).

— Знаю. І що?

— І їм це, нарешті, набридло.

Я зупинився здивований.

— Невже ж вони насправді перейшли до опозиції?

— Хе-хе! До опозиції!.. Чого захотіли! Хе-хе... Це я, я опозиціонер, мій дорогий...

Я нічого не розумів, і пан Фіалка зглянувся наді мною.

— Коли треба йти на прийом до Пілсудського, Складковського і присних, націоналістичні депутати беруть мене з собою і, як свого уповноваженого секретаря, шлють на першу лінію вогню, тобто штовхають першого у кабінет високопоставленої особи. Я доповідаю про їх просьбу й одержую особисто серію ляпасів, рідше — лечу зі сходів. Коли захекана й спітніла високопоставлена особа охляне, входять у кабінет мої депутати. Тепер їм уже ніщо не загрожує. В найгіршому разі якийсь дрібний ляпасик або легенький щиголь у ніс...

— І добре на цьому заробляєте?

— Непогано. Краще, ніж колись заробляв на корнеті.

— І вже ніколи не граєте на ньому?

Пан Фіалка із смутком постукав пальцем по долішній щелепі. Вона була звихнута.

— Розумію. Професійна хвороба.

Колекціонер зітхнув:

— Чого тільки не зробиш заради...

Відтоді я не бачив пана Фіалку, й тільки недавно дізнався, що він уже в Канаді, куди потрапив разом з своїми націоналістичними шефами. Треба гадати, що пан Фіалка і там самовіддано збирає ляпаси, призначені для донцових, бандер, мельників і скоропадських, тобто працює по спеціальності.

Ярослав ГАЛАН

*) Історичний факт. **Прим. ред.**

На самостійному смітнику

У 1940 році міністерство закордонних справ гітлерівської Німеччини на запитання фашистського протектора Чехії і Моравії фон-Нейрата, як бути з «гетьманом» Скоропадським, роз'яснило:

«Міністерство закордонних справ і гестапо перебувають у постійному контакті з гетьманом...»

Зрозуміло?

Гадаємо, що більше, ніж зрозуміло.

«Час», такий собі газетний клапоть, що видається в Нюрнберзі, писав:

«У нас на еміграції помічається падіння ідейності та гонитва за справами особистими. Молодь заливає своє горе горілкою. Тут на еміграції молодий емігрант протанцьовує своє життя в чужинецьких кабаре чи нужденних таборових клубах у випарах алкоголю й нікотину...»

Одним словом, танці до впаду! Хоч нижче падати, здається, вже нікуди.

В англо-американській зоні окупації подвизається колишній капелан дивізії СС «Галичина» біскуп Бучко. Він гундосить:

«Не буде на скитальщині єдності між східниками й західниками, поки ль усі східники не перейдуть до католицизму...»

Ну, припустімо, перейдуть! А тоді що? Коли «матір божа» хліба не давала, то «матка боска» дасть? Навряд!

Біскуп Бучко хоч святий, та хитрий. Ім'ям католицизму, ім'ям папи римського легше загнати, затуркати «скитальців» на каторгу в католицькі бельгійські шахти, а за вербовку робочої скотинки святому біскупові перепадають не дуже святі гроші...

От він і гундосить!

* * *

«Розклад від морального смороду несеться по всіх таборах...» — так самі про себе пишуть бандери, мельники та інші зрадники.

Ніхто ніколи й не сподівався, що від них бузком чи резедою запахне.

Де гній, — там завжди сморід!

КОНКУРС ПЕРЦЯ

Редакція журналу «ПЕРЕЦЬ» і Спілка радянських художників УРСР оголошують відкритий конкурс на кращі сатиричні і гумористичні твори.

У конкурсі можуть брати участь письменники, художники, а також усі читачі ПЕРЦЯ.

На конкурс слід надсилати:

Оповідання, памфлети, фейлетони, гуморески (написані прозою і віршами), байки, пародії, пісні, епіграми й карикатури (графічна техніка не обмежується) — на актуальні внутрішні або міжнародні теми.

За кращі твори встановлюються такі премії:

ОДНА ПЕРША ПРЕМІЯ

За оповідання, фейлетон, памфлет	5000 крб.
За карикатуру	4000 крб.
За байку, пародію, пісню	2000 крб.
За епіграму	1500 крб.

ОДНА ДРУГА ПРЕМІЯ

За оповідання, фейлетон, памфлет	3000 крб.
За карикатуру	3000 крб.
За байку, пародію, пісню	1250 крб.
За епіграму	750 крб.

ДВІ ТРЕТІХ ПРЕМІЇ

За оповідання, фейлетон, памфлет	1500 крб.
За карикатуру	1500 крб.
За байку, пародію, пісню	750 крб.
За епіграму	500 крб.

Крім того, встановлюються дві премії по 500 крб. за кращу тему — підпис до карикатури.

Літературні твори й карикатури на конкурс надсилати на адресу: **м. Київ, Коцюбинського, 7, редакція журналу «Перець», з написом: «НА КОНКУРС».**

Найцікавіші літературні твори й карикатури в процесі конкурсу друкуватимуться в журналі й оплачуватимуться звичайним порядком.

Журі конкурсу — редакційна колегія журналу **«Перець» і від Художнього фонду УРСР: С. Григор'єв, К. Заруба, В. Литвиненко та С. Раввський.**

Останній строк надсилки матеріалів на конкурс — 31 грудня 1949 р.

СКАЧКИ В ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ

Мал. В. ГЛИВЕНКА

Американський імперіалізм у Німеччині робить ставку на християнсько-демократичну спілку (Аденауер). На шумахерівців робить ставку британський імперіалізм.

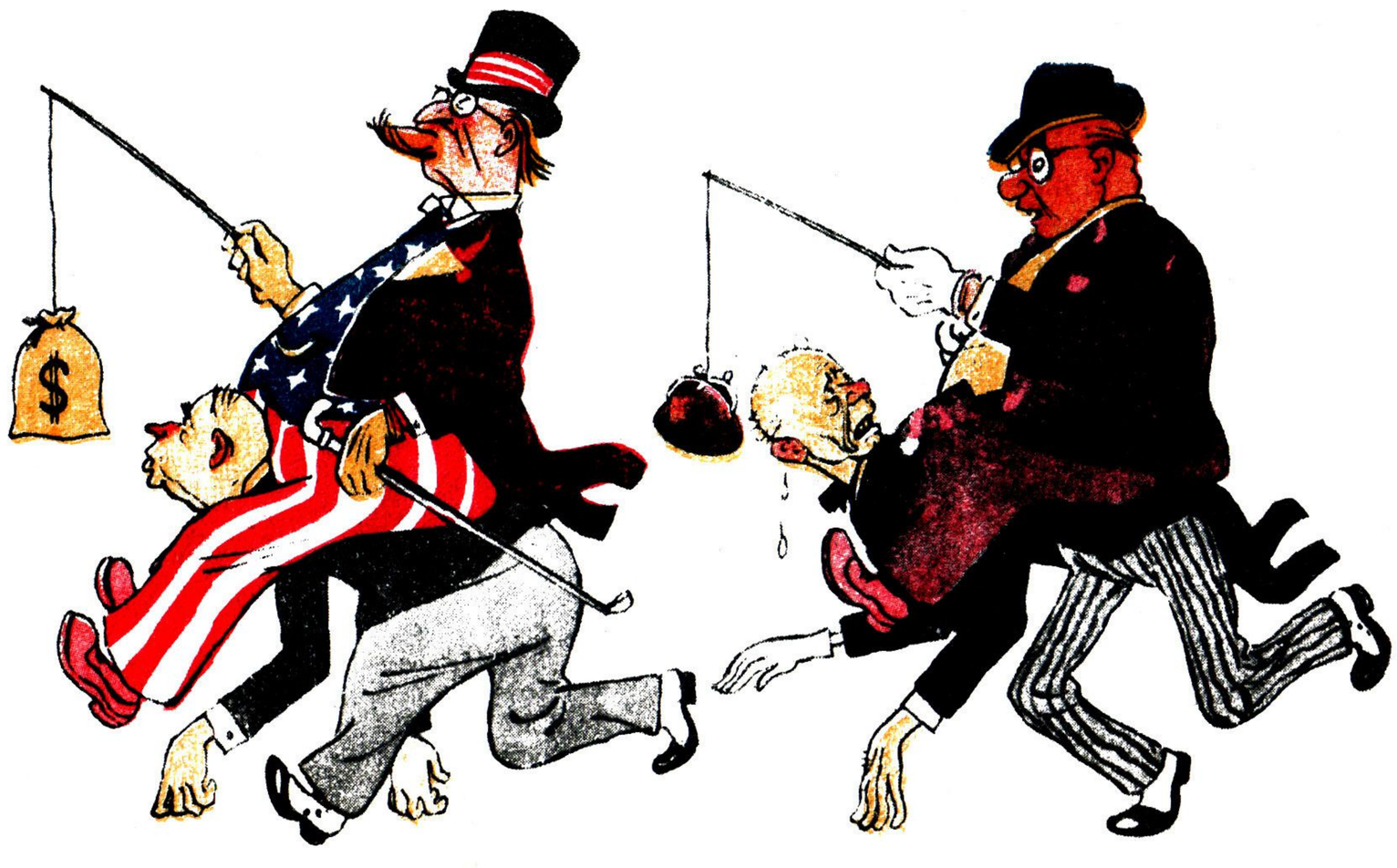

БЕВІН (до Шумахера). — Що ж ти відстаєш, скотино?
ШУМАХЕР. — А харчі які? На таких харчах далеко не заїдеш!

Відсканував і опрацював Олег Леськів
http://perec-ua.livejornal.com

НЕ ТА ТЕПЕР УКРАЇНА...

Мал. В. ЛИТВИНЕНКА

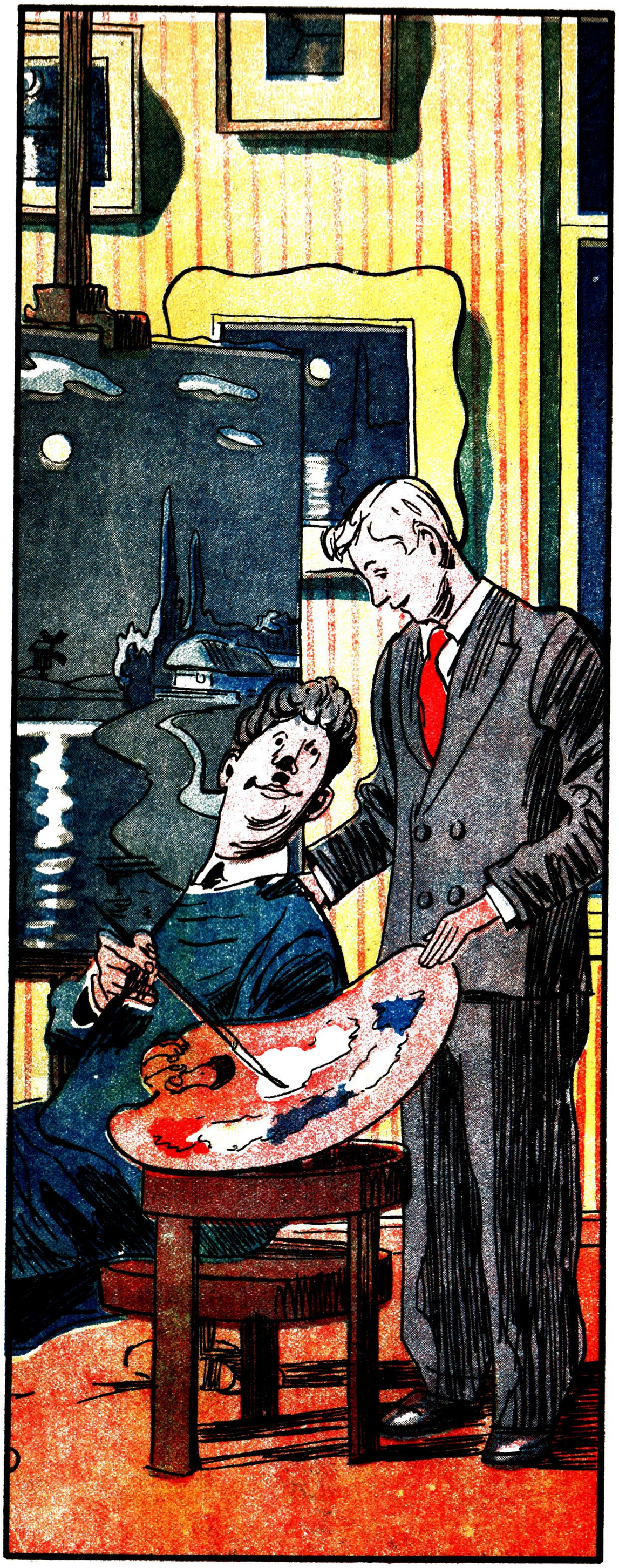

— Чи знаєте ви українську ніч?

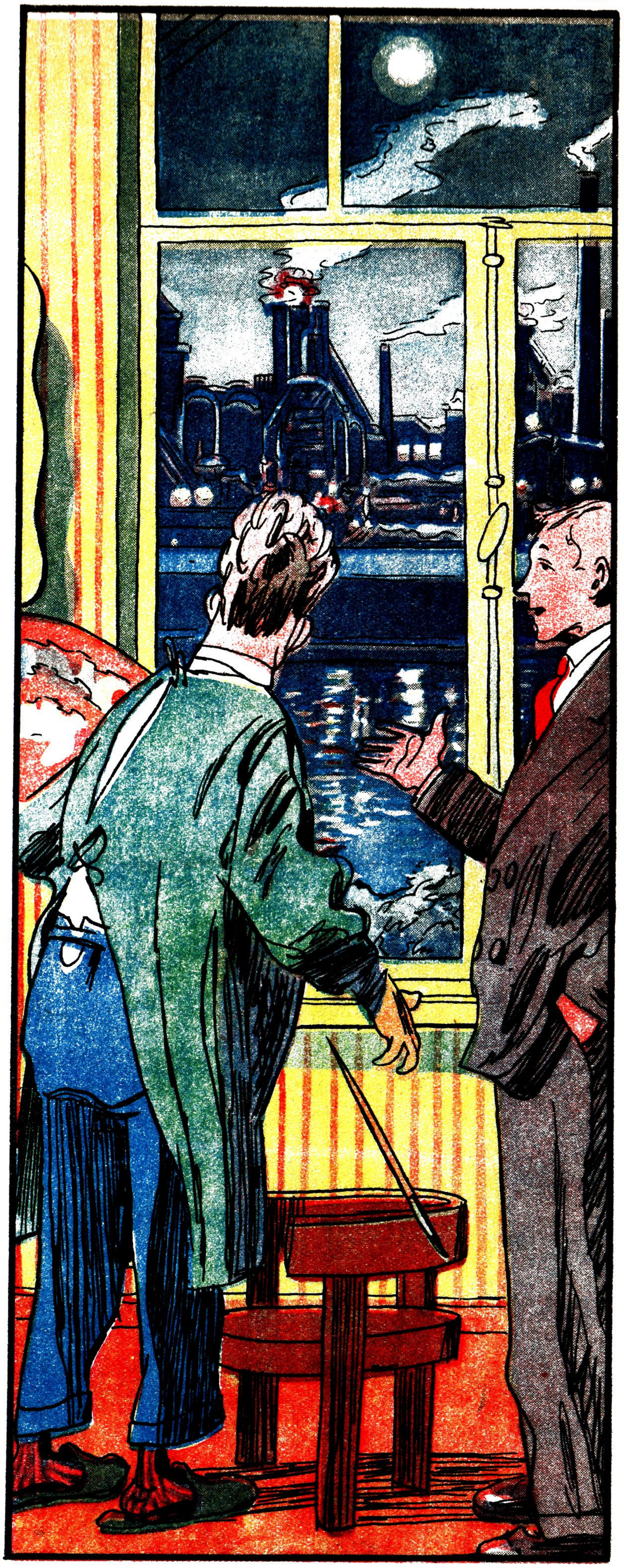

— О, ви не знаєте української ночі!

Редактор Ф. МАКІВЧУК. РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: Остап ВИШНЯ, Я. ГАЛАН, О. КОЗЮРЕНКО, О. МИХАЛЕВИЧ, С. ОЛІЙНИК.

Видавництво ЦК КП(б)У «Радянська Україна». Адреса редакції: Київ, Коцюбинського, 7, тел. 5-30-31, 4-65-56 дод. 53, 71. Передплатна ціна 2 крб. на місяць.

Журнал «Перець» № 19 (174) (на украинском языке). Підписано до друку 8. X. 1949 р. Формат 70X105 см. . друк. арк.

БФ 03305. Друкарня видавництва «Радянська Україна». Київ, Прозорівська, 59. Зам. 3590. Тираж 50.000 прим.